

Posudek školitele na bakalářskou práci Dana Kašpara

„Vybrané teoretické a analytické přístupy demografie k úmrtnosti v nejvyšších věcích: ilustrace na vybraných státech“

Autor se ve své bakalářské práci věnuje specifické části analýzy úmrtnosti. Zaměřuje se na nejvyšší věkové skupiny a studuje je především z kohortní perspektivy, což vzhledem k datové náročnosti není zcela běžné. Celou prací se prolíná otázka, zda nárůst naděje dožití, jakožto patrně nejčastěji užívaného ukazatele úmrtnostních poměrů, byl v průběhu posledních desetiletí důsledkem jen poklesu úmrtnosti v nejnižších věcích, nebo zda se pojí také se změnami na konci lidského života. Z toho je pak vyvozen hlavní cíl celé práce – tím je představení nejdůležitějších hypotéz o možném budoucím vývoji naděje dožití a obecně délky lidského života včetně jejich ilustrace a případného ověření vybraných aspektů na empirických datech. K naplnění stanoveného cíle jsou vytyčeny tři cíle dílčí, které se věnují teoretickým přístupům k úmrtnosti v nejvyšších věcích, konstrukci kohortní úmrtnostní tabulky a jejímu využití pro analytický přístup k tématu. Stanoveným cílům je pak plně podřízena i struktura předkládané bakalářské práce.

Teoretické přístupy jsou předmětem druhé kapitoly, autor v ní stručně, avšak dostatečně názorně, představuje hlavní názorové proudy věnující se vývoji lidské dlouhověkosti a existenci limitu života. Ze tří zahrnutých hypotéz se v následné analytické části věnuje především ověření vybraných aspektů, které se pojí s hypotézou rektangularizace křivky dožívajících se přesného věku (komprese úmrtnosti). Jak již bylo uvedeno, analytická část práce je založena na kohortním přístupu. Za tímto účelem byly pro Českou republiku, Francii a Švédsko zkonstruovány kohortní úmrtnostní tabulky od věku 80 let zakončené otevřeným intervalem 105 a více let.

Detailnímu popisu konstrukce kohortních tabulek je věnována další ucelená část práce. Následně jsou zkonstruované tabulky podrobeny základní analýze za využití vybraných ukazatelů případně dekompozice rozdílů naděje dožití mezi dvěma tabulkovými populacemi. Samotné tabulky jsou za všechny tři státy a všechny dostupné kohorty přiloženy k práci v elektronické podobě. Výsledky jsou interpretovány v souladu s vybranými teoretickými předpoklady zmíněnými v úvodní části.

Autor v celé práci postupuje důsledně a systematicky k naplnění stanovených cílů. V textu je vyvážený poměr teoretické i analytické části, dodrženy jsou i formální požadavky kladené na kvalifikační práce. Považuji za vhodné ocenit i množství zdrojů, ze kterých autor při zpracování práce čerpal, především pak to, že v prostudované literatuře dokázal nacházet souvislosti a nezůstal u prostého popisu nebo výčtu převzatých myšlenek. S teoretickými východisky jsou konfrontovány závěry z analytické části a celý text je tak ucelen a patřičně uzavřen.

Na formální i obsahové podobě práce se odráží důsledná a poctivá práce autora během jejího zpracování, stejně jako mimořádné zaujetí tématem a snaha o korektní přístup v teoretické i praktické rovině. Lze tedy konstatovat, že autor předkládanou bakalářskou prací prokázal schopnost samostatné odborné práce na úrovni odpovídající minimálně úrovni bakalářského studia, proto doporučuji přijmout bakalářskou práci Dana Kašpara „Vybrané teoretické a analytické přístupy demografie k úmrtnosti v nejvyšších věcích: ilustrace na vybraných státech“ k obhajobě.